

HYGGERACISME ELLER KRÆNKELSESKULTUR

- HVOR GÅR GRÆNSEN?

Denne lærervejledning indeholder en begrebsliste samt arbejdsspørgsmål og perspektiveringer. Undervisningsmaterialet består af fire cases fra den virkelige verden, som omhandler diskrimination og racisme rettet mod minoritetsgrupper. Her vil deltagerne gennem egne refleksioner og dialog undersøge nuancerne og gråzonerne ved hverdagsdiskrimination samt få redskaber til bedre at kunne reflektere over grænserne mellem racisme og ytringsfrihed.

FORMÅL:

At lærer og elever snakker sig ind på emnet fordomme, diskrimination og minoriteter for at forståelse af hvad det indeholder, og hvor man kan møde det i hverdagen. Spørgsmålene lægger op til at inddrage begreber som antisemitisme, fordomme, minoritet og majoritet. Begreberne kan herefter bruges i diskussionerne af case-eksemplerne. Samtalen om fordomme og diskrimination kan fungere som led i læreplanernes fokus på almindelse, demokratiforståelse og samfundsudvikling.

FAG: Undervisningsmaterialet kan anvendes i fagene religion, historie, samfundsfag, dansk eller i tværfaglige forløb.

INTRODUKTION:

I de seneste år har der været et stigende fokus på diskrimination af minoritetsgrupper i samfundet, hvordan diskriminationen opstår, og hvad vi kan gøre ved det. Dette stigende fokus har ligeledes medført en diskussion af, om vi lever i et krænkelssparat samfund, eller om der er tale om en hyggeracisme, som vi ikke tager alvorligt. Dette er en vigtig dialog at have, og vi ønsker derfor med denne workshop, at sætte fokus på de gråzoner der eksisterer, når man taler om diskrimination og krænkelse. Workshopen forbereder deltagerne på, hvordan de kan blive bedre til at få øje på diskriminerende adfærd, når det forekommer, og hvor grænserne går. Workshopen fokuserer ikke kun på antisemitisme men også diskrimination af andre minoritetsgrupper, hvorfor workshopen kan bruges i flere sammenhæng med diskrimination og krænkelse som overordnet tema.

BEGREBER

ANTISEMITISME:

Den internationale definition på antisemitisme er formuleret af IHRA (International Holocaust Remembrance Alliance): *“Antisemitisme er en bestemt opfattelse af jøder, der kan udtrykkes som had mod jøder. Retoriske og fysiske former for antisemitisme rettes mod jødiske og ikke-jødiske enkeltpersoner og/eller deres ejendom samt institutioner og religiøse samlingssteder, der tilhører jødiske samfund”*.¹

Definitionen er omdiskuteret, da antisemitisme også kan indbefatte had rettet mod 'ikke-jøder'. Dette skyldes, at IHRA arbejder med en ortodoks definition af hvem, der er jødisk. I den ortodokse tradition er man jøde, hvis ens mor er jøde - og derfor ikke, hvis det kun er ens far. Antisemitisme skelner dog ikke mellem disse definitioner, hvorfor hadet rettes mod alle af jødisk herkomst.

KRÆNKELSE:

Definitionen på en krænkelse kan i nogle tilfælde være vanskelig, da det ofte er den enkeltes egen oplevelse, der er afgørende. Et forsøg på en definition er, at en krænkelse er en overskridelse af en andens grænser, hvad enten det er mobning, chikane eller overgreb.

---

¹ <https://www.holocaustremembrance.com/da/nod/e/196>

² <https://dkr.dk/vold-og-voldtaegt/fakta-om-hadforbrydelser/>

HADFORBRYDELSE:

Hadforbrydelser udspringer af had eller fjendtlighed mod bestemte grupper. Ofte skyldes en hadforbrydelse offerets race eller etniske oprindelse, religion eller seksuelle orientering. Forbrydelserne er motiveret af fordomme.²

RELIGIONSFRIHED:

Retten til frit at udøve sin religion og gudsdyrkelse. Religionsfriheden er sikret af Grundlovens §67, hvor borgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke deres tro på den måde, der stemmer overens med deres overbevisning. Udøvelsen af bestemte ritualer eller praksisser er det eneste, der kan begrænses ved lov (ex forbud mod religiøse symboler i det offentlige rum).

DISKRIMINATION:

Begrebet diskrimination anvendes ofte i betydningen forskelsbehandling, der medfører, at en person kan blive mødt med fordomme eller behandles ringere end andre³. Forskelsbehandlingen er usaglig, og det vil sige, at forskelsbehandlingen ikke kan retfærdiggøres ud fra et objektivt grundlag.

FORDOMME:

At have fordomme betyder, at man har dannet sig en mening om en person, en gruppe eller et sted på forhånd. Alle mennesker har fordomme, men fordomme kan udfordres. Fordomme bygger ofte på uvidenhed og på forestillinger om, at visse personer gør nogle bestemte ting eller er på en særlig måde. Fordomme negative forestillinger, og de sætter personerne, de vedrører, i et dårligt lys.⁴

³ Institut for menneskerettigheder (<https://menneskeret.dk/emner/ligebehandling/diskrimination>)

⁴ <https://folkedrab.dk/artikler/fordomme>

MINORITET:

En befolkningsgruppe der indgår i en asymmetrisk relation til majoriteten, da de bryder med de normer majoriteten har fastsat (eks. etnicitet, hudfarve, religion, levevilkår seksualitet ect.). Det er derfor ikke altid antal, der er den bestemmende faktor. Det er i stedet det relationelle magtforhold mellem minoriteten og majoriteten, der er afgørende. Dog spiller antal ofte en central rolle i dette magtforhold.

MAJORITET:

Den befolkningsgruppe der har magten til at bestemme de fælles normer. I de fleste tilfælde udgør majoriteten flertallet, men der findes også eksempler, hvor dette ikke gør sig gældende: Sydafrikanere med Europæisk baggrund opfattes som en majoritet, selvom de kun udgør en lille del af befolkningen, da de er øverst i magtrelationen.⁵

CASES: (CIRKA 15 MIN TIL HVER CASE)

- Deltagerne dels op i hold af 3-4.
- Den pågældende case læses op for deltagerne, så de har forstået hvad den handler om, og hvad de skal snakke om.
- Casen diskuteres i grupperne og de tilknyttede spørgsmål besvares.
- Efterfølgende samles der op på de overvejelser og svar de forskellige hold har talt om i plenum.
- Herefter går I videre til næste case og så fremdeles.

IDEER TIL PLENUMDISKUSSIONER:

- Tal om, hvordan fordomme kan reproducere, når man dyrker karikaturer eller laver jokes.

Fordommen om den nærige jøde stammer helt tilbage fra middelalderen, hvor det var forbudt for kristne at udlåne penge, og derfor begyndte en del jøder at arbejde som pengeudlånere. Da kirken tillod kristne at låne penge ud, forsøgte mange kristne pengeudlånere at komme af med deres jødiske konkurrenter ved at beskylde dem for at tage høje renter og være grådige. Læs mere her:

<https://folkedrab.dk/artikler/intolerance-over-for-joeder> eller her:
<https://joediskinfo.dk/skoletjeneste/undervisningsmateriale/myter>

- Diskutér, hvordan fordomme i sidste ende kan udvikle sig til fjendebilleder, hvilket kan føre til hadforbrydelser.
- Bed deltagerne komme med bud på, hvordan man kan forebygge fordomme mod minoritetsgrupper.
- Hvor går grænsen mellem vittigheder og diskrimination, og hvem afgør dette? Har deltagerne andre eksempler på situationer, hvor grænserne kan være svære at se?

---

⁵ Helen Krag, 2007. "Mangfoldighed, magt og minoriteter - introduktion til minoritetsforskningens teorier", Forlaget Samfundslitteratur.